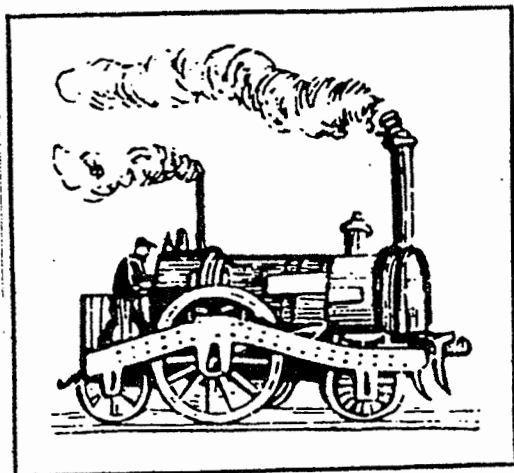


# - PORGAZÍN -

Uvnitř: Ze života školy  
Tvorba, kultura, škola...

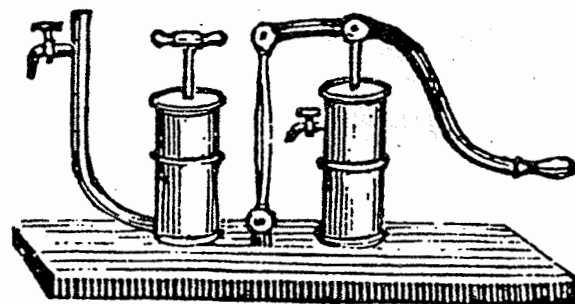
Alfred Kubin  
Několik poznámek  
k projevu O.Š.



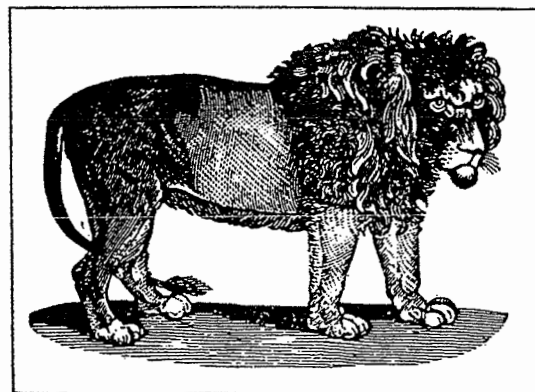
Na cesty bez Porgazínu? NIKDY!



Jen kozel nečte PORGAZÍN!



Přístroj na výrobu Porgazínu.  
(z redakčního archivu)



Na vašich lovech lvů byste se jistě nudili bez Porgazínu.

Čas běží, čtenáři netrpělivě očekávají nová čísla Porgazínu.

- 1 -

První obnovené  
reálné gymnázium  
Lindnerova 3, 180 00 Praha 9

POUZE PREZENČNĚ



## "NA JAŘE TRÁVA ROSTE SAMA"

- Japonské přísloví

Zdalo se to tak: zafoukal vítr ve škole se objevil biograf. Malej, s atmosférou starých kin, báječněj. Asi tam budou dávat dobré filmy a filmy, ke kterým máme různé citové a sentimentální vztahy a ty slavné, zásadního významu... jako v každém lepším periferním kině.

Ten nápad už asi stál za dveřmi.

Tomáš má rád film, měl chuť, sehnal další nadšence a to vše se setkalo ještě s někým, kdo měl dobrou vůli a otevřenou mysl takovým bláznivým nápadům. Byla už to vlastně docela stará myšlenka, takový školní biograf; v jednu chvíli se ti všichni dostali k sobě a cesta se našla.

Tak nějak to asi má být. Dobré nápady se vyznačují samospádem. Máloco je může zastavit, vnější okolnosti se přizpůsobí, najdou se potřební lidé, přesvědčení o smyslu věci.

Myšlenka na školní časopis také čekala a nazrávala. Najednou s ní přišli studenti sexty, pan ředitel Šteffl a někteří další. Nezávisle na sobě! Ovšem s různými představami o tom, PROČ vůbec časopis, JAK ho dělat a pro KOHO. Dlouho nám trvalo, než jsme se rozhodli vydávat společný Porgazeen, a ještě více času si vyžádalo sestavení redakce a všeobecné srozumění týkající se už výše uvedených proč, kdo, co a jak. Nakonec jsme se shodli a máme to potěšení vás obeznámit se vším, co zatím s Porgazínem souvisí:

Časopis jako "institute" s redakcí a rubrikami je jen mrtvá kostra, prázdná struktura. Opodstatnění mu dávají příspěvky, potažmo tedy přispěvatelé a čtenáři. V našem případě by to vlastně měli být tiž lidé. Studenti, profesoři i rodiče. Asi všichni zažíváme řadu situací a někdy zatou-

žíme na ně reagovat - chceme zveřejnit svůj prožitek či názor a být vyslyšeni. Stejně důležité je pro mnohé z nás vědět, jak a o čem přemýšlejí ostatní. Každý časopis je a musí být vlastně jen prostředníkem této živé výměny. Jinak je umělou konstrukcí, která se živí sama sebou a jejíž zánik je nevyhnutelný. Proto váš zájem zveřejňovat a dovídat se je tím nejpodstatnějším, bez čeho zůstane Porgazín jen nápadem, pro který dosud nenadešel čas. Tolik tedy upřímné vyznání na začátek.

Porgazín má čtyři redakce, o každou se starají dva zcela rovnoprávní redaktori, student a profesor. Ti pečují o výběr příspěvků ke zveřejnění.

- 1) red. školní - Kryštof Kozák, Ondřej Šteffl
- 2) red. kulturní - Boris Kubíček, Daniela Vernerová
- 3) red. původní umělecké tvorby - Jan Daněk, Jakub Krč
- 4) red. úvah - Petr Kolínský, Magda Podaná

Váš osobní vklad, upřímnost, autentičnost sdělení je tím nejdůležitějším! Jinak, jak je třeba skromně dodat, zřejmě byly, jsou a budou lepší profesionální časopisy! Tam ale většina z nás nepíše...

Příspěvky je možno odevzdávat osobně kdykoliv příslušným redaktorům nebo inkognito pod pseudonymem v zalepené obálce do schránky Porgazeenu.

Nesouhlasíte-li s postupem redaktorů, obraťte se přímo na šéfredaktory (Petra Svobodová, Martin Šíp) - jejich rozhodnutí je konečné.

Toť snad vše ke zrodu časopisu, čtete, přemýšlejte a pište - PORGAZEEN JE NA VÁS ÚPLNĚ ZÁVISLÝ!!!

Děkujeme za veškerou shovívavost. Zatím nevíme, jestli už je jaro.

Vaše redakce

## Toto číslo obsahuje:

### Rubrika Škola

#### Ze smrti školy

- špatné zkazky o naší škole

#### Ze života školy

- optimisticky laděné zprávičky o naší škole

#### Odchody profesorů

- Petr Tesařík, hledání příčin a následků fluktuace profesorstva

#### Projev ředitele nadace

- zkrácená verze projevu ředitele na poradě ped. sboru 23.srpna 1994

#### Několik poznámek z k projevu 5

- Štěpán a Martina Špinkovi,

reakce na projev ředitele nadace

#### Architektura jako předmět?

- Tomáš Bartovský, ohlédnutí za architekturou s profesorem Lukešem

### Rubrika Kultura

#### Alfred Kubin

- Daniela Vernerová

#### Untitled

- výstava

#### Maurice Ravel: Bolero

- poslechněte si Bolero !!!

### Rubrika Tvorba

#### Drahý Waltře

- Jan Daněk, dopis komukoli

### Dědek přišel

- hra

### Básně...

- tři dokonce

### Dvojí vidění

- povídečka

### Rubrika Úvahy

#### Zločin bez trestu

- I Ludvík Vaculík napsal do Porgazínu?



## Ze života školy

V této rubrice budou otiskovány různé postřehy týkající se pozitivních a optimistických událostí, narozdíl od rubriky na protější straně. Pevně doufáme, že tato rubrika postupně ovládne i protější stranu a že budeme moci otiskovat pouze dobré zprávy. Zatím tomu tak však není, a proto začnu skromně: Škola žije. Je sice ještě poměrně mladá, ale roste. Jen tak dál. V prvním čísle má tato podrubrika podobu retrospekce, ale doufáme, že budeme v budoucnu otiskovat i aktuálnější zprávy.

### ■ Nová krev

Do nového školního roku přijal PORG spoustu nových tváří, většinou bledých. Interview s většinou z nich přineseme exkluzivně v dalších číslech PORGazeenu. Noví profesori byli již dvakrát zběžně představováni, tak se o to nebudu pokoušet potřeť. Poměr "nových" a "starých" stálých profesorů je zatím vyrovnan 10:10. To jistě svědčí o hluboce promyšlených matematických tazích vedení. Interview s Petrem Kolářem přinášíme na jiné stránce, ale ani zde není možné se nezmínit o jeho zatím pouze pozitivním přínosu pro školu. Doufejme, že i ostatní posílí do profesorského sboru budou obdařeny podobným fluidem. Mnoho studentů začíná uvažovat o nepovinné volitelných trénincích sedmiboje. Sportu zdar!

### ■ Staré hlavy

Máme školní řád. Hurá. Na této straně se budu zabývat pouze jeho klady, komu se řád nelíbí, ať si přečte stranu vedlejší. Řád má symbolicky 22 Hlav, co už možná někomu stačí k tomu, aby ho prohlásil za geniální. Joseph Heller se jistě převaluje v hrobě radostí. Těm, kdo jeho "Hlavu 22" nečetli, všude doporučuji. To sem ale nepatří. Řád má ještě další výhodu, jíz se liší od standardních řádů: Nedá se zaskočit nedodržením sebe sama. Zní to trochu krkolomně, ale např. student nebo jeho rodiče mají povinnost do 24 hodin ohlásit důvod nepřítomnosti studenta ve škole. Chytrý řád důmyslně předpokládá své nedodržování, a proto raději dodává, že pokud student do 48 hodin nic nenahlásí, musí začít pátrat třídní profesor. Jak prozřavé! Nové dodatky k řádu nejsou příliš závažného charakteru, spíše řád modernizují (viz formulace "hazardní hry o peníze nebo cenné papíry") nebo odstraňují jeho občasnou mnohoznačnost. Celkem nic nového pod sluncem.

### ■ Piknik

Zahajovací piknik proběhl v poklidu, v hojnosti jídla a pití se mohli studenti pozvolna začít psychicky připravovat na překonání těžkého poprázdňového šoku a následný záchvat melancholie u psychicky slabších jedinců. Pikniku se zúčastnil mimo jiné i piknikový patron školy Jan Vodňanský. Vedení školy zařadilo do programu též trochu složitější psychologický trik spočívající v náviku čekání na tramvaj, záležitosti v dnešní době jistě potřebné. Tato akce nebyla všemi studenty správně pochopena, což

nic nemění na skutečnosti, že tzv. "skalní čekatelé" mohli dostat alespoň symbolickou cenu. Mně osobně se přeorientování vedení školy z matematiky na psychologické experimenty docela zamlouvá. I když všeho s mírou.

### ■ No Future?

Ačkoliv se ozývaly různé pesimistické hlasy ohledně umístění oktávánů na vysoké školy, letošní oktáva potvrdila, že je možné se z PORGu dostat na vysokou školu. Výborně. Podle relativně důvěryhodných pramenů se 13 z 18 oktávánů dostalo na nějakou vysokou školu, což je pro naši školu jistě vítaná reklama. Soukromých škol je čím dál více, takže legislativních překážek a nedorozumění (např. s vysvědčeními) bude stále méně a méně. I přes některé hrůzostrašné zkazky o přijímacích např. na právnickou nebo filosofickou fakultu můžeme doufat, že spravedlnost a objektivita zvítězí nad lží a nenávistí.

vše Kryštof Kozák

### ■ Předsednictvo SPORG

Tak zase máme Předsednictvo. Po krátké době bezvládní byli za rodičovskou komoru zvoleni opět Vlasta Koláčková, nově Jaroslav Kalous, Jan Koucký, Radim Špaček a Štěpán Špinka, za komoru nezávislých příznivců Jindřich Kitzberger, ředitel ZŠ v Praze 6, Václav Klaus (zatím mladší), externí profesor zeměpisu a ekonomie, Josef Úlehla, podnikatel a za pedagogickou komoru staronová Jaroslav Jirman a Andrej Plecháček a nově od 2.11. Petr Suchomel (místo Pavla Tatíčka).

Předsednictvo se sešlo poprvé 31.10. v 18 hodin téměř v plném počtu dokonce za přítomnosti obou ředitelů. Ozdobou jednání byla přítomnost ústředního školního inspektora Petra Roupce. Předsednictvo v radostné náladě vzájemně důvěry projednalo jednací řád, rozpočet a příspěvek na školné v nepříznivé finanční situaci. Celkem schválilo příspěvek devíti žadatelům v celkové výši 46.440,- Kč. Z celého jednání bylo patrné, že nové zvolené Předsednictvo překypuje energií a má snahu co nejdříve vyřešit všechny problémy (i ty, které zatím nemáme), to potvrzuje i návrh, aby se scházelo jednou měsíčně. Všichni noví členové projevili upřímnou snahu všemu porozumět a podrobně se seznámit s pozadím všech projednávaných otázek. Jednání tak rozhodně nebylo rychlé, ale zato bylo důkladné. Na některé plánované body jednání se tak sice nedostalo, ale všichni nakonec odcházeli spokojeni s množstvím informací, které získali.

Největší radost z průběhu jednání měl bývalý předseda SPORG, který se jednání také zúčastnil. Poněkud škodolibě se radoval z toho, že nové předsednictvo jedná snad ještě pomaleji než za jeho vedení. Jednalo, ale jistě! Nové předsednictvo je mnohem lepší.

Po skončení jednání v půl jedenácté přítomná část vedení rozhodla, že příští zasedání bude i s večerí (členství je sice čestné, ale uznejte, že chci od členů, aby byli bez večere, je trochu moc).

Jakub David

V této podrubrice budou otiskovány příspěvky studentů komentující dění ve škole a hlavně ty, které mají negativně kritické zabarvení. Čím více názorů, tím lépe. Některé příspěvky bohužel vzbudí pouze nostalgickou slzu díky pozdnímu vydání čísla, ale každá nostalgická slza dobrá.

### ▪ Pozor, padá omítka!

Z prázdnin jsem se vrátil odpočatý a připravený na nový školní rok. Když jsem však opět spatřil budovu naší školy a naproti stojící obchodní akademii, naskylo se mi nepříjemné srovnání. Z venku vypadá budova naší školy velmi zachátralá a rozhodně není nejlepším vizitkou našemu gymnáziu. Mají-li studenti a profesori reprezentovat školu a hájit její zájmy, proč by to samé nemohla vykonávat škola. Myslím si totiž, že by se o naše gymnázium začalo zajímat daleko více lidí a dokonce by se mohl objevit i nějaký sponzor. Na druhou stranu třeba ocenit snahu o zpestření interiéru školy, zvláště co se týče dveří. Jejich barvy mě sice nějak neoslnily, ale zato výčet toho, co se za jednotlivými dveřmi skrývá, mě skoro rozesmál. Když to tak byla pravda.

Jan Daněk

### ▪ Ubrousku, prostři se!

Tuto magickou větu asi pronesli organizátoři letošního pikniku, který se konal 2. září jako ostatně každý rok na travnatém paloučku před školou. Jídla a pití bylo totiž požeňnaně, avšak počet zúčastněných oproti minulému roku značně poklesl. To svědčí o celkovém úpadku morálky na naší škole, ale proto teď začíná vycházet PORGazeen, který má za cíl vytrhnout Vás z pesimismu a letargie a všeobecně pozvednout náladu a chuť do života (do dalších čísel PORGazeenu počítáme s malou placatíčkem ke každému výstisku). Ale zpět k pikniku. O zábavu bylo také postaráno, a co teprv, když došlo na představování nových profesorů! Celá akce měla mimo představování profesorů studentům pravděpodobně ještě jeden rafinovaně skrytý záměr. Tím bylo naučit přihlížející studenty odezírat z úst řečnická slova, jež se mluvená do mikrofonu nenávratně ztrácela v okolním prostoru, aniž by se změnila v lidskou řeč. Vrcholem celé akce měla být jízda staříčkou tramvaj na Petřín. Zlí jazykové tento bod programu již od počátku zpochybňovali a objevily se i hlasy, jež vše předem odsuzovaly k nezdaru. Ti optimističtější naladění jedinci však alespoň došli na zastávku, kam měla historická tramvaj dorazit. Zde posečkali několik tisícovek sekund, pak začali být netrpěliví, až nakonec dali zapravdu svým pesimističtějšími přátelům, a jali se ubírat k domovu, alespoň v duchu konzumnější zbytky tělesných schránek akcí propagujících profesorů.

Jan Daněk



### ▪ Ranní ptáče dál doskáče?

Tak toto přísloví jsem si minulý rok opakoval pokaždé, když jsem se nutil vstávat na nulté hodiny. Vždy jsem však potlačil únavu a vydal se směrem ke škole. Letos však toto rčení nabývá netušených rozměrů (čtvrtého i pátého) neboť mám nulté hodiny kromě pátku celý týden. Pro germanofily: Viel Vergnügen! Řeknu Vám, že je to až k zasmání, když poránu potkávám své spolužáky, jak se ospale plíží ranní Prahou. Mně osobně by vstávání v 6:00 ani moc nevadilo, ale to bych pak nesměl končit ve škole kolem čtvrté hodiny odpolední. Ale co s tím naděláme? Ledaže bychom efektivněji využívali svůj volný čas..., ale vzhledem k tomu, že žádný nemáme, Krleš, Krleš...

Jan Daněk

### ▪ Čimelice, Čimelice...

Nezakoupení objektu v Čimelicích je zřejmě výsledkem rozumné debaty, asi by tento objekt znamenal pro školu více starostí než radostí. Když se nad tím zamysleme, jistě má toto negativní rozhodnutí také nějaké hlubší kořeny. Podle mého názoru je hlavní problém v našem nedostatku čínorodosti. Objekt v Čimelicích otvírá netušené možnosti, ale vyžaduje někoho, kdo by projevil aspoň tolik elánu, aby se o něj staral. Jenom finanční využití k pronájmu např. soukromým podnikům by se asi vyplatilo. Koupě tohoto objektu byla tedy podmněna výskytem nějakého obětavého člověka, který by prostě vše zajistil, ale takový se bohužel nenašel. Snad přistě.

Kryštof Kozák

### ▪ Pět minut sem, pět minut tam...

Nerad bych zde znovu rozpřádal debatu o pozdních příchodech, ale spíše bych se zmínil o tom, jaké konkrétní výsledky alespoň pro naši třídu tato urputná debata přinesla. Na začátku roku mohl kdokoliv přijít o pět minut později, a vysloužil si nanejvíc káravý pohled profesora. Asi dvakrát se stalo, že někdo překročil pětiminutový limit, a nebyl vpuštěn. Poté následovaly složité diskuse o vhodnosti tohoto systému, které stály jistě mnoho nervů a energie. Výsledkem byla změna školního řádu zdánlivě ve prospěch studentů. Prakticky však tato debata upoutala pozornost všech profesorů, takže výsledkem je, že u mnohých předmětů musíme být ve třídě dříve než profesor, nebo nebudeme vpuštěni. U ostatních předmětů se začalo striktně dodržovat pravidlo pěti minut. Pravidla se mění od profesora k profesorovi, takže o nějakém komplexním výchovném působení (viz projev ředitele nadace) nemůže být ani řeč. Celé dlouhé hodiny diskusí byly tedy k ničemu. Stejně zůstává, že kdo pozdě chodí, sám sobě škodí...

Kryštof Kozák

### ▪ Demokracie ve školství?

Již Winston Churchill řekl, že demokracie je špatný systém, ale že neznáme lepší. Že tato věta platí i pro školství se mohli přesvědčit například účastníci první třídní schůzky. Je sice pěkné vyslechnout rozdílné názory stovky rodičů, ale pokud jsou tyto názory založeny na víceméně dezinformačních zprávách studentů, je to poněkud peklo. Demokracie v takových případech selhává, a proto se nabízí myšlenka ředitele školy jako osvíceného absolutisty, který by měl plně pod kontrolou celou školu. Kdyby rodiče nebyli s ředitelem spokojeni, přehlásili by své dítě k jinému osvícenému absolutistovi. Šílenci by zkrachovali, protože by neměli koho učit. Místo nic neřešících demokratických debat by mohlo vedení školy například shánět sponzory. S dosaženými penězi by byli rodiče jistě více než spokojeni. Čas ještě nedozrál, ale jednou...

Kryštof Kozák



### ▪ Předsednictvo SPORG

Tak jsme přišli o Předsednictvo. Členům starého předsednictva částečně skončil dvouletý mandát, někteří členové rezignovali. Ztratili jsme tak osvědčený a zkušený orgán, který vedl naši školu v minulých dvou letech. Již první zasedání nově zvoleného Předsednictva 31.10. v 18 hodin potvrdilo ty nejčernější obavy. Nejen, že někteří členové zejména z řad rodičů přišli pozdě a jeden vůbec ne (prý je v zahraničí), ale někteří členové dokonce přišli bez večere (asi si mysleli, že ji dostanou) a tak někdy nebylo jasné, zda jde o příspěvek do diskuse nebo o kručení v bříše.

Celé jednání se tak vleкло, že z osmi bodů programu byly projednány stěží čtyři. Nejvíce zdržovalo, že nové členové nic nevěděli, a tak se jim muselo vše znovu vysvětlovat. Navíc do všeho štourají. Rozpočet se jim nelíbil, že prý je málo podrobný, u účetní uzávěrky se zase nemohli rozhodnout, zda má být za školní rok nebo za kalendářní, o příspěvcích v nepříznivé finanční situaci pro nejasnost kritérií někteří vůbec nechtěli jednat, jeden z členů KNP dokonce opouštěl jednání.

O hladu a zcela vyčerpání ukončili členové jednání po celkem čtyřech a půl hodinách bez toho, že by se dobrali nějakého pořádného výsledku. Snad příště. Staré předsednictvo bylo mnohem lepší.

Jakub David



**SPORG**  
**AZEEN**

## Odchody profesorů

V průběhu minulého školního roku opustilo náš pedagogický sbor již tradičně několik profesorů (asi deset). Jaké jsou důvody, následky?

Je velmi jednoduché říci, že „za všechno může Štefl“, o to méně však pravdivé. Nezanedbatelná část odešlých profesorů se rozhodla nezávisle na dění ve škole (např. p.prof. Stehlíková či Kreslová). Jiní možná odešli kvůli poměrům ve škole, ale za ty zdaleka nebyl zodpovědný jen pan Ondřej Štefl (dále jen O.Š.). Mám na mysli třeba velké zatěžování profesorů bez patřičné odměny.

Pan ředitel Ondřej Štefl se pokusil celou záležitost vysvětlit svým dopisem, jež rozeslal v průběhu letních prázdnin. Některé věci však spíše zatemnil svým výrokem „... všichni odcházející (s výjimkou Jovanky) uvažovali o odchodu již před tím, než můj osobní život začal ovlivňovat činnost školy“, který se pochopitelně vztahuje k profesorům, kteří odešli na konci školního roku předminulého. Zmatek zde vzniká díky tomu, že O.Š. se vyjádřil s ročním zpožděním. K vinám za rok předminulý bych se však raději nevyjadřoval.

Další profesori odešli loni, přestože se O.Š. žádné takové hrubé chyby nedopustil (i když netvrdím, že se choval naprosto bezchybně). Neřekl bych, že za nastalou situaci byl někdo konkrétně zodpovědný. Příčiny lze hledat například v tom, že naše škola z principu přitahuje spíše lidi mladé, kteří ovšem nijak netouží se někde usadit po zbytek života (proč předloni odešel p.prof. Šimek?). Nikomu se také nechce obětovat svůj volný čas škole, přestože na jiné škole by si vydělal méně. Měl by však mnohem méně práce.

Nejvíce asi vadí, že k těmto odchodům došlo po dvou letech stability. Ani to není náhodné. Během let se totiž atmosféra školy v mnohém změnila. Na počátku se v PORGu učil poloviční počet studentů než dnes, což se odráží i ve vzájemných vztazích. Někteří profesori také zažili četná zklamání a rozčarování z toho, že inteligentní děti ještě nemusí být zodpovědné, čestné, atp. Už to může vést k rozhodnutí o změně zaměstnání. Proti naprosté anarchii, jež by postupem času v PORGu zavládla, byly podniknuty některé nepopulární kroky a celkově došlo ke značné byrokratizaci. Zde je nutno hledat další příčinu: profesori odešli z jiné školy, než do které přišli.

Místo profesorů, kteří odešli, nastoupili jiní, možná lepší. Přesto nemohou nahradit bývalé, neboť ti nás učili bez osnov (ani jinak nemohli, když žádné nebyly), což je přimělo, aby si každý vytvořil svůj vlastní učební plán, mnohdy přesahující rámec jednoho roku. S tímto plánem se noví profesori nemohli seznámit a netuší tudíž, co jsme již probrali a co nás teprv čeká, což vede k tomu, že některé věci se učíme dvakrát, jiné zase vůbec. Jinými slovy, kvalita výuky klesá bez ohledu na kvality profesorů.

Nyní se zamysleme – PORG je výběrová škola (také si ji platíme), čemuž by měla odpovídat úroveň výuky. Ani O.Š. nezapírá, že v důsledku změn profesorů vznikají určité ztráty. Dodává však, že „v jistém smyslu jsou změny to nejcennější, co naše škola nabízí v oblasti vzdělání“. Ano, v dalším tisíciletí nás také čeká mnoho změn, přesto by se o takovém tvrzení dalo diskutovat. Ve škole totiž trávíme léta života, v nichž se tvoří osobnost. V PORGu jsou pouta mezi studenty a profesory mnohem silnější než na jiných školách (není to snad jasná výhoda?). Jejich rušení a navazování jiných je mnohdy složité. Nevím, jak ostatní studentů, ale já osobně ještě ani neznám všechny nové profesory, natož oni nás!

Toto vše O.Š. ve svém dopise přiznává, celkově ovšem říká, že se nic tragického neděje. Určitě ne, měřítka toho, co je tragické, se liší, pro někoho by nebyl tragédií ani zánik školy. Nevýhod, spojených s fluktuací profesorů, se ale zdá být více než výhod, což by mělo vedení školy vést k zamyšlení, jak zajistit stabilitu školy. Osobně si nemyslím, že profesori zůstanou jen proto, že se jim v PORGu líbí. Například bývalý p.prof. Podzimek, jež dnes dělá moderátora pořadu Proč, se netají s tím, že „v PORGu to bylo lepší“. Přesto předloni odešel.

Ano, některé kroky již vedení podniklo. Konkrétně by mělo pomoci rozdělení učitelů na stážísty, čekatele a kmenové učitele a sabbatical<sup>1</sup>. Optimistům nezbyvá než doufat, že toto rozdělení bude k něčemu dobré, pesimisté už očekávají další odliv během tohoto školního roku.

-mad-



<sup>1</sup> Po sedmi letech výuky na PORGu má profesor právo na tzv. sabbatical, čili placený rok volna. Po sabbaticalu musí ještě nejméně jeden rok vyučovat v PORGu.

## Projev ředitele Nadace na poradě pedagogického sboru 23. srpna 1994



### Kdo jsme, odkud přicházíme a kam směřujeme

Aby naše společná práce přinášela i společné výsledky, aby se nerozpadla na mnoho dílčích aktivit, úspěchů či neúspěchů, je zapotřebí jasně vymezit, jaké jsou naše cíle, proč jsme tady, odkud a kam jdeme.

Chci chvíli Vaši pozornost obrátit i na otázky obecnější než např. sestavování sylabů. Pokud bychom těmto otázkám totiž nevěnovali dostatečnou pozornost, nebo se jim dokonce vyhnuli, hrozí nebezpečí, že naše vzdělávací, ale zejména výchovné úsilí bude rozřížštěné, to, co jeden zakáže, druhý povolí, to, co jeden bude důsledně vyžadovat, druhý přejde. Studenti se tak sice naučí orientovat ve složitých situacích (což není k zahoezení), těžko však budeme moci hovořit o výchovném působení školy.

\*\*\*

Neziskové organizace potřebují nějaké základní odůvodnění své existence, narozdíl od organizací tzv. ziskových, kterým jde samozřejmě o něco jiného. I naše škola musí tedy definovat své poslání - proč je tady, proč vznikla. Jaký prospěch z její existence má stát nebo chcete-li veřejnost.

Již v březnu 1990, tedy před více než čtyřmi a půl roky, jsme v preambuli stanov Sdružení příznivců Prvního obnoveného reálného gymnázia napsali: PORG bude přinášet nové podněty v pojetí výuky, v přístupu k žákům, v organizaci, náplni i formách vyučování, a tím se stane inspirací pro další školy a pedagogy. Školu jsme v revolučním období po listopadu 89 zakládali proto, abychom podpořili rozvoj skutečně pluralitního školství. Příklad byt jedině dobře fungující, skutečně nezávislé školy, která své problémy řeší po svém, zdravým rozumem a nezávisle na úředních ministerstva, se v určitém revolučním chaosu, který v té době panoval, zdál důležitější podmínkou vzniku dalších nezávislých škol než co jiného.

Kdybych měl naše poslání formulovat stručněji, řekl bych, že *posláním naší školy je hledání nových cest k dobré výchově a vzdělávání*. Takto vymezené poslání mimochodem vysvětluje, proč je stálá změna jedním z atributů práce školy.

Hledání nových cest k dobré výchově a vzdělávání klade neobyčejně vysoké nároky mimo jiné i na důvěru rodičů i studentů v naši práci. Rodiče i studenti musí vědět, že chyby, kterých se při hledání nutně tu a tam dopouštíme, dokážeme včas rozpoznat, že jsme stále připraveni chyby uznat, a hlavně že je budeme umět napravit. Ale zejména musí rodiče a studenti věřit, že se naše a jejich představy o tom, co je dobré vzdělání, nerozejdou a že případné dílčí rozdíly představ jsou jen zatáčky na cestě správným směrem.

\*\*\*

Podívejme se, jak jsme naše poslání za uplynulá léta naplňovali tj. odkud vlastně jdeme.

Činnost naší školy provázela vždy velká publicita (do dnešního dne více než 70 článků v našem a kolem deseti v zahraničním tisku, v prvním roce více než 30). O činnosti naší školy se dozvídali nejen učitelé a ředitelé škol z odborného tisku, ale z článků v denících a týdenících i rodičovská a široká veřejnost. Je jisté, že tyto informace měly určitý vliv na formování názorů veřejnosti na činnost soukromých škol vůbec.

Ve školním roce 90/91 vzniklo kromě naší ještě dalších 6 škol, v následujícím roce již fungovalo 121 škol, potom přes dvě stovky a v minulém roce pracovalo již více než 400 škol, na nichž studovalo přes 70 tisíc žáků. Je obtížné odhadnout jaký podíl na tomto neuvěřitelně rychlém rozvoji měl příklad naší školy. Jisté je, že několik konkrétních škol vzniklo za naší přímé účasti, pomoci a povzbuzování.

Naše počínání ovlivnilo školy soukromé i státní v řadě dalších oblastí. Jisté máme podíl na tom, že se v přijímacích zkouškách na střední školy běžně užívají psychologické testy a že význam prospěchu ze základní školy je stále menší. Troufám si tvrdit, že náš trochu přezíravý postoj k osnovám státní školy přispěl k celkovému uvolnění a měl vliv na to, že dnes si i státní školy mohou učební plány a osnovy z 30% upravovat podle svého. Skutečnost, že jsme gymnázium, kde se neznámkuje, zcela jistě podpořila i další soukromé školy v hledání různých netradičních variant klasifikace a patrně i přispěla k celkově volnějším přístupu ke klasifikaci i na státních školách, včetně možnosti až do třetí třídy neznámkovat vůbec. Bez velké zásluhy, spíše vinou tisku, jsme se dokonce stali určitým symbolem volnějšího, liberálnějšího přístupu ke studentům, poskytování větší svobody.

Jarda Jirman možná ani neví, že na některých školách se vyučuje předmět Kořeny evropské kultury, který je jeho "vynálezem". Co všechno další si od nás kdo pro výuku vybral, nevíme, návštěv bylo v minulých letech nepočítaně.

Inspirovali jsme i v jiných oblastech, např. jsme byli první soukromou školou, která začala poskytovat sociální stipendium. V posledním roce jsme se stali průkopníky ve vztazích mezi středními a vysokými školami, bylo totiž nutné hledat způsob, jak se vysoké školy vyrovnají s našim neznámkováním.

Budeme-li výsledky posuzovat tím nebanálnějším způsobem, pak z našich 18 maturantů 12 bylo přijato na vysokou školu, polovina z nich dokonce na dvě, a to vesměs na prestižní, a tudíž přeplněné obory. Maturity proběhly, i přes naši nezkušenost, skvěle.

To vše více vynikne, vezmeme-li v úvahu, na co jsme v minulých letech ve výuce kladli a stále klademe důraz. Jedním z výchozích principů, se kterým jsme naši práci začínali, byl dosti radikální odklon od přebujelé faktografie a velký důraz na rozvoj schopností a dovedností. Současně s odklonem od faktografie jsme také jasně formulovali, že se nebudeme podřizovat tomu, co která vysoká škola vyžaduje u přijímacích zkoušek, ani dalším běžným standardům. Tento postup byl do jisté míry riskantní,



mnozí pochybovali o tom, jak se naši studenti budou dostávat na vysoké školy, jak dopadnou maturity. Jsem rád, že po letošních maturitách můžeme říci, že jejich pochybnosti se nepotvrdily. A naše strategie se osvědčila.

Zopakuji ještě další kousek z preambule z roku 1990: "Usilujeme o vytvoření takové školy, ve které by se studentům dostalo nejkvalitnější dostupné výchovy a vzdělání. Důraz by měl být položen na rozvoj osobnosti mladého člověka, na jeho vztah ke kulturním a přírodním hodnotám. Škola povede studenty k zodpovědnosti za dosažené výsledky." Můžeme být spokojeni. Pochybnosti lze mít ve dvou bodech: 1. ne vše se nám podařilo při vedení studentů k zodpovědnosti 2. stále nevíme, co to je "nejkvalitnější výchova a vzdělání".

A tím se dostáváme k tomu, kam směřujeme.

\*\*\*

Nejen my pochybujeme nad tím, co dnes znamená dobrá výchova a vzdělávání, co a jak má svým žákům dávat dobrá škola.

Když se narodili naši prarodiče, neexistovalo rádio, když se narodili naši rodiče, nebyla televize, když se narodili starší z nás, nebyly počítače ani video, když se narodili mladší, nebyly satelity či CD-ROM. Nikdo neví, co bude dál a jak půjde vývoj rychle. Škola v minulých stoletích připravovala své žáky víceméně do stejných podmínek, v jakých fungovala, vnější podmínky se měnily jen pomalu. Dnes si jen velmi těžko dovedeme představit, jak bude vypadat svět za padesát let, ale neumíme to dobře ani dvacet nebo dokonce jen osm let dopředu. A tak naši noví primáni budou maturovat v roce 2002 do světa, který my dnes neznáme. Jaké problémy budou stát před každým z nás, jaké problémy budeme řešit svět?

Škola se tedy musí daleko více zaměřit na rozvoj obecných schopností. Žijeme navíc v postmoderní společnosti. Pokud někdo neví, co to je postmodernismus, ať si sedne k televizi, nejlépe k satelitu, a chvíli si přepíná kanály a ať přemýšlí nad tím, co vidí. Po hodině si pak může položit otázku, co je v životě důležité. Relativita hodnot je hlavní problém současné postmoderní doby, a je to také hlavní problém školy, každé, i naší. My prostě neumíme odpovědět na otázku, co je nejdůležitější, jaké hodnoty mají přednost, kam máme soustředit své výchovné úsilí. V minulém roce jedna ze studentek septimy, místo aby chodila do školy, odjela do Sarajeva s jednou z akcí humanitární pomoci. Z hlediska fungování školy něco jen těžko přijatelného. Nebyl však její jistě odvážný počín hodný následování, neměla tam odjet celá třída? Je to jen malá ukázka našich pochybností a nejistot.

Máme-li i nadále důstojně plnit své poslání, být ostatním inspirací a hledat nové cesty k dobré výchově a vzdělávání, přibývá ke konkrétním aktuálním úlohám nový dlouhodobý úkol. Nejde o nic menšího, než se pokusit vymezit, co je dnes a pro nejasnou budoucnost dobrou výchovou a dobrým vzděláním, jakou roli v tom hraje škola.

Snad se někomu bude zdát, že to je úkol nad naše síly. Nikdo jiný to za nás však neudělá. A ti, co jsou na škole již déle, dobře znají moji víru v naše schopnosti vyřešit každý problém, který před námi stojí.

Přes mnoho nejasností, nejistot i přes relativitu hodnot se domnívám, že alespoň něco je jasné. Dobré vzdělání a dobrá výchova pro budoucnost musí poskytnout vědomosti, schopnosti i postoje. Čím obecnější, univerzálnější schopnosti, dovednosti i vědomosti studenti získají, tím lépe. Je jisté, že dominující vlastností budoucího světa bude rychlost změn, takový svět bude klást stále větší nároky na pružnost, schopnost rychle se vyrovnávat s novou situací. Schopnost komunikace a budování mezilidských vztahů bude bezesporu velmi potřebná.

S růstem moci člověka a s růstem složitosti a provázanosti světa roste míra zodpovědnosti každého za své jednání i význam osobních cílů a morálky. Stále důležitější kvalitou bude ochota a schopnost převzít zodpovědnost (za své jednání, činy a jejich následky) a také "vůle" a aktivita, tedy to, co chcí, co usilují.

Jakou roli v takové výchově a vzdělávání má hrát škola? Úkoly školy budou stále více v oblasti výchovy a stále méně v oblasti vlastního vzdělávání. Koneckonců vzdělávat se může každý sám. Jen těžko ale sami získáme umění jednat s lidmi, naučíme se ohleduplnosti či odpovědnosti.

Snažil jsem se najít tři kvality tak, aby vystihovaly to nejdůležitější, o co bychom se měli tento rok při výchově studentů snažit, aby i při zmíněné relativitě hodnot šlo o kvality všeobecně pokládané za důležité. Přihlídl jsem i k našim zkušenostem z minulých let.

### Odpovědnost, obětavost, čínorodost

Obětavostí rozumím zejména ochotu udělat něco pro ostatní (nezištná pomoc). Vysvětlení vyžaduje termín čínorodost (schopnost vykonat skutek), nenašel jsem lepší slovo pro poznání a postoj, že jednotlivci, včetně dětí, mohou ovlivnit přítomnost i budoucnost, že "budoucnost jen nepřichází, ale děje se jako důsledek lidských rozhodnutí a činů."

S výchovou je ovšem potíž, jen málo víme o tom, jak to dělat. Je zde malá jasnost pojmů, při bližším zkoumání by se jistě ukázalo, že i pod pojmem odpovědnost si každý představujeme něco trochu jiného. Zatímco na vysoké škole nás cílevědomě učili určitému oboru a některé dokonce i metodice výuky, jen stěží někdo zažil cílevědomou výchovu, snad někde v rodině. V knihovně najdu knihu o metodice výuky řešení rovnic, ale ne o výchově k odpovědnosti. Nezbyvá, než abychom si i zde poradili sami. Budeme muset spojit síly, abychom našli metody a způsoby, abychom skutečně (a ne jen formálně) dokázali v našich studentech pěstovat a kultivovat odpovědnost, obětavost a čínorodost.



## Několik poznámek k "novoročnímu" projevu pana ředitele Ondřeje Steffla

Projev nám připadá cenný především svým důrazem na výchovu, zdá se nám však, že při takovémto zdůraznění je třeba se vyvarovat dvou nebezpečí:

1. Snahy vymezovat svoji vlastní tvář pouze negativně. Tedy výchovu oproti vzdělání, postoje oproti znalostem, soukromou školu oproti státní, či oproti ministerstvu atd. Negativní vymezení je jistě především v "revolučním" období nezbytností, v dlouhodobější perspektivě však často vede k zaslepenosti vůči opravdu důležitým věcem a zůstává neplodné.

2. Přecenění vlastní důležitosti (důležitosti role školy ve výchově) spojené s nedoceněním toho, že škola na rozdíl od rodiny **VYCHOVÁVÁ PŘEDEVŠÍM SKRZE VZDĚLÁNÍ**. Dobrá škola by tak měla vychovávat nikoliv tím, že nabízí (druhý) domov, ale - obrazně řečeno - že otevírá cesty, které vedou z domova do světa; tedy nové horizonty a orientaci v nich. To, co dokáže škola nabízet společně s rodiči lépe než oni sami je právě fascinující zkušenost vlastního tázání a hledání, hledání, které nebloudí, ale inspiruje se a nechá vést příkladem učitelů. Přičemž autorita dobrého učitele nevyplývá primárně z toho, že je učitel (tak je tomu například u rodičů), ale z toho, že takové cesty vlastního hledání pravdy skutečně otevírá, že se v něm přesvědčivým způsobem zpřítomňuje autorita pravdy samé a lidský úkol tuto pravdu hledat. Výchova skrze vzdělání (poněkud vzletně formulováno) znamená, že škola a učitelé staví sebe a svým prostřednictvím i studenty pod autoritu pravdy. A je to právě pravda sama a její světlo, které má mladého člověka pronikat, zušlechťovat, a tak vychovávat.

V této souvislosti nás zarazila "laboratorní metaforika", kterou pan ředitel v projevu užívá a která souvisí s jeho představou o poslání školy. Oproti panu řediteli se totiž domníváme, že primárním posláním školy má být především kvalitní vzdělání a výchova studentů a nikoliv průkopnictví v nových metodách výuky. Případné průkopnictví by mělo vyplývat ze snahy o dobré vzdělání a nikoliv naopak: že by totiž dobré vzdělání bylo pouhou nutnou podmínkou pro věrohodnost a působnost takového průkopnictví.

Tento náš názor opíráme o tři důvody:

1) Pedagogická metoda by neměla být ve výchově a vzdělávání na prvním místě, ale měla by především sloužit cíli, kterým není ona sama: měla by určitě pomoci nadchnout studenty pro krásu cest za pravdou a pro víru, že poctivost každého kroku je na těchto cestách tím nejlepším vůdcem.

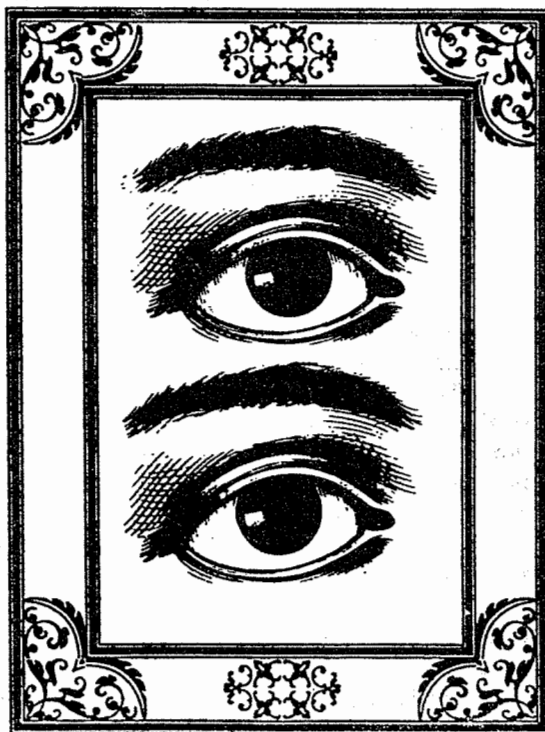
2) Povýšíme-li hledání nových metod na hlavní poslání školy, dojdeme skutečně k tomu, že principem školy se stane "stálá změna". Jsme však přesvědčeni, že stálá

změna nemůže být principem tam, kde jako ve výchově jde o růst a kultivaci (které vyžadují řád a dlouhodobější perspektivy). Proti křečovitě masce našeho školství je zapotřebí postavit školu s živou, ale konkrétní tvář a nikoliv změnu pro změnu a stále se proměňující chaos.

3) Věříme, že v dlouhodobějším výhledu se bude posláním školy prosazovat především skrze studenty a jejich kvalitu a že tedy První obnovené reálné gymnázium může společnosti přinést větší "veřejný prospěch" spíše dobře vzdělanými studenty než poskytnutím experimentálního laboratorního prostoru.

PORGu si především vážíme pro to, jakým způsobem se v něm pojí úcta ke studentům s náročností. Úcta k jedinečnosti cesty každého, byť mladého, člověka za pravdou s přítomností pravdy samé. Kdo jsme, odkud přicházíme a kam směřujeme? Dle našeho přesvědčení jsou základem, který je již položen a na němž je možné PORG dále budovat, právě tyto dva principy: úcta a náročnost.

Štěpán a Martina Špinkovi  
(rodiče studenta primy)



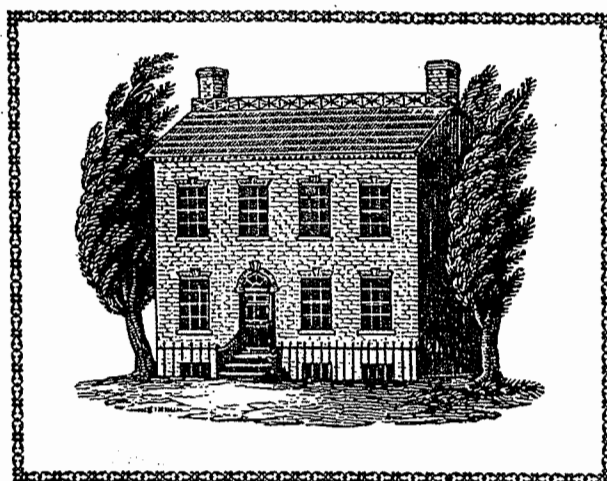
## Architektura jako předmět?



Architektura, povinně volitelný předmět ze subjektivního pohledu Tomáše G. Bartovského.

Architekt Zdeněk Lukeš. Zprvu jsem nevěděl, o koho se jedná, a jenom matné tušení o jeho příchodu na naši školu mne ujišťovalo v předpokladu, že se s velkou pravděpodobností jedná o osobu ve svém oboru zběhlou a zkušenou, tedy o člověka, jenž, jak se říká, má k dané věci co říci. Na první pohled, jak už to bývá, člověk nepřliší nápadný, ale poučen životem jsem se přliší vnějším vzhledem ovlivnit nenechal a nezaujatě jsem, spolu s dalšími sedmi studenty (Kateřina Benoniová, Barbara Bublíková, Lukáš Kaplan, Radek Horyna, Kryštof Kozák, Jan Daněk a Tomáš II. Třeštík) navštívil první hodinu. Průběh byl zcela normální, po úvodním nut(d)ném představování jsme hovořili o koncepci výuky na celý školní rok, vše nasvědčovalo tomu, že vyučování bude probíhat podle klasické šablony. Moje zchmuřené čelo se počalo vyjasňovat ve chvíli, kdy přišla řeč na studentské projekty. Ha!

Konečně něco zajímavého. Z několika vtipných témat (čerpací stanice, mateřská školka, trafika, veřejné záchodky, veřejný parčík, čekárna MHD, nádražní čekárna a dětské hřiště) jsme měli možnost si vybrat jedno k samostatnému zpracování. Pan profesor zastával funkci jakéhosi poradce - oponenta. K našim, mnohdy bídným, návrhům přistupoval s velkou dávkou pochopení a tolerance, poněvadž mně v některých případech opravdu nic jiného nezbyvalo. Nicméně každý ze studentů, někdo lépe, někdo hůře, tento úkol splnil. Samozřejmě, že projekty nebyly naší jedinou celoroční prací. Každý z nás měl za úkol navíc vypracovat dva nedlouhé, ale obsahově dostačující referáty, postihující dostatečným způsobem jedno období z historie architektury. Počínaje antikou jsme se tedy vzájemně obeznámili se všemi slohy, včetně nynější, prozatím nerozčleněné, moderní domácí i světové architektury. Z hromady knih, jež pokaždé s sebou pan profesor přinesl, jsme si doplnili naši chabou znalost nejdůležitějších památek. Co se týče referátů, ty byl ve většině případů nucen doplnit náš učitel osobně. I zde tedy měl, již výše uváděnou funkci poradce - oponenta, myslím však, že spíše používal druhé části tohoto titulu. Každý výstup předcházela návštěva vhodného objektu, kde jsme si ve stručnosti objasnili jaké techniky daný sloh či styl používal. Nahlédli jsme takto i do míst těžko přístupných, jako je architektonický archiv, uložený v rozsáhlých prostorách budovy staré Invalidovny, kde se mimochodem natáčely některé interiéry k Formanovu Amadeovi, shlíželi jsme na hlavy návštěvníků z triforia katedrály sv. Víta, prošli jsme zrovna opravovaným, tudíž nepřístupným, letohrádkem královny Anny (Belveder), v hrozivých mrazech jsme okukovali kostel sv. Mikuláše a jiné pražské barokní pozoruhodnosti, navštívili jsme samozřejmě obě pražské školy architektury, dopodrobna jsme si prohlédli kubistické podhradí



Vyšehradu, pronikli jsme do nedokončeného Veletržního paláce a do další funkcionalistické stavby v Praze - Dejvicích (jednalo se o bývalou francouzskou školu, nyní pouhopouhou základní) a nakonec jsme se důvěrně seznámili s ochranou Pražského hradu, respektive prezidentské kanceláře, když nám po velmi důkladné prohlídce byl umožněn vstup do míst, do kterých se normální smrtelník legálním způsobem nedostane, do kanceláře prezidenta České republiky a do prezidentského křídla Pražského hradu. Myslím, že se panu architektovi Lukešovi podařilo uskutečnit jeho záměr, to jest, probudit v nás zájem o architekturu.

Tomáš Bartovský

## Milí přátelé,

*jelikož se mi dostalo jedinečné příležitosti mít k dispozici tuto stránku, chtěla bych psát o lidech, kteří nepatří mezi nejslavnější a obecně nejuznávanější, ale jsou pro svoji práci a svůj život nezapomenutelní. Nechci svoje sobectví zakrývat žádnými ušlechtilými zdobenými dečkami; takže mi nezbývá než konstatovat, že hodlám psát o těch, jež mám ráda. Začneme tedy od A - Alfred.*

**Alfred Kubin** se narodil 10. dubna 1877 v Litoměřicích. Když mu bylo deset let, umírá mu matka, otec se po nějakém čase podruhé ožení, takže synovi už nevěnuje dost lásky a pozornosti. Ve dvanácti letech musí Alfred opustit gymnázium, což vyvolává jeho největší konflikt s otcem.

*"Nyní, kdy jsem u žádného z lidí neměl zastání, a když i Kristus a svatí zůstávali hluší, jsem se zatvrdil dokonale a ve své duši cítil i nenávisť a hněv proti otci a proti všem lidem. Oh, kdybych se mohl zabít..."*

Opravdu se pokusil zastřelit u matčina hrobu, pistole však selhala. Po dlouhém rozhodování vstupuje do armády. V prosinci roku 1903 umírá Kubinova snoubenka, což je událost, jejíž vliv se v jeho tvorbě objevuje až do konce života. Překlenuv sebevražedné tendence, žení se příštího roku s Hedwigou Grundler. V této době žije jako dandy, stylizuje svůj projev, vkus i chování. Má rád výstřednost a překypuje protiklady. I po svatbě je v jeho tvorbě velmi častý motiv mrtvé snoubenky. Smrt a zmar. Spisovatel Hans Carossa, jeden z okruhu nejbližších přátel, si zapisuje: *"U Kubina se o smrti a špině stále jen žvaní... Ano, Goethova báseň nebo Shakespearovo drama může pomíjivost opravdu překonat, ale Kubin se tím živí."*

Kubin není příliš společenský, nevyhovuje mu život ve městě, civilizace a její vývoj ho znervózňují, ke své práci potřebuje ticho a klid, miluje magičnost lesa, často navštěvuje Šumavu. V roce 1906 se se svou ženou stěhuje do malé vesničky Zwicklndt. Je vášnivým čtenářem, vlastní několikatisícisvazkovou knihovnu, v mládí podléhá silnému vlivu Schopenhauera, v pozdějších letech spisům přítele novokantovce Salomo Friedlandera. Živí se ilustrováním, kresbou cizích textů, což jej odvádí od jeho vlastní autorské tvorby. Lítuje toho, ale má strach z chudoby, který se projevuje až přehnanou šetností, a stále roste. Roku 1907 umírá jeho otec, on sám upadá do hlubokých depresí. O rok později píše román "Země snivců" (Die Andere Seite), kde se pokouší vyrovnat s autoritou otce a hledá vlastní identitu. Později vydal i další knížky, všechny v němčině, kterou považuje za svůj mateřský jazyk: "Z různých rovin" (1922), "Kukátko" (1935), "Od kreslířova pracovního stolu" (1939).

Jako umělec se Kubin nehlásí k žádnému z hnutí tehdejší doby. Nemá rád Vídeň jako centrum tehdejšího kulturního světa, ovládnutého secesí, slohem, o němž říká, že tam, kde je všechno uměním, nemusí být uměním nic. V jeho výtvarných dílech se objevují strašidla a pohádkové postavy - tedy člověk. Má rád zvířata, cítuje k nim

soucit. Výtvarně pro něho symbolizují temnou moc a násilí. Často se spolu střetávají člověk a zvíře, dobro a zlo. Podobného postavení se dostává i ženě. Mrtvé milenky, čarodějnice, svádějí Evy. Kde je žena, tam je nepokoj. Všechno má strašidelnou atmosféru, nahání hrůzu, neboť neodvratně spěje ke zkáze a smrti.

Jeho život, plný vnitřních krizí a rozpolcenosti, končí 20. srpna 1959.

Daniela

(částečně převzato od Jiřiho Oliče)

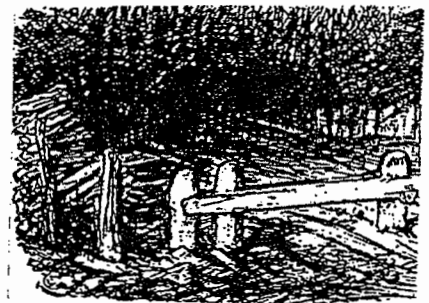
## Alfred Kubin - Fantazie ze Šumavy

(z němčiny přeložil Josef Rauvolf)

### Fantazie ze Šumavy

Protáhlé, mocné pohorí, již odedávna zvané Šumavou, tvoří se svou bavorskou částí neoddelitelný celek; ač žiji na jeho nejodlehlejších svazích celý život, sudba tomu chtěla, že teprve ve zralém věku poznal jsem hluboké hvozdy, přerušované pouze močály a chudými lukami, a počal poznávat jeho kouzlo.

Od té doby, co vím, že tato často trudná a řídká zalidněná krajina je vlastním domovem mé duše a že v ní spočívají nejhlubší kořeny mého bytí, mě toto vědomí nadobro naplňuje a s neodolatelnou mocí rok za rokem vtahuje do této země. Proto musely vzniknout tyto kresby, jež mohou divákovi předat dojmy z koutu země, pro mě tak významného: musím jen poprosit přátele, aby nekladli každé slovo a každou linku na zlaté váhy, chtějíce tak ověřit jich skutečnost. Pokud tak něčemu nebylo, nechť tomu být MUŽE.



### Dvůr na samotě

Na svízelně lesu vyrvané mýtině leží dvůr, pohřbený sněhem, vzdorující po celou zimu bouři i dešti; půda je kamenitá, práce tvrdá, úroda sporá. Tvrdý je také její obyvatel, jenž zde žije a svou milovanou zem by nevyměnil ani za nejlákavější sídlo v nížině bez lesů.

### Musikant

Náhle se objevil, nikdo neví odkud. Brzy si vytvořil okruh posluchačů, kteří se podobně jako on vynořili odnikud. Ve zvucích hned zádušného, hned zas veselého lidového tance se myslí, sevřené všedními starostmi,

uvolňují a vše podléhá věčně podmanivému kouzlu tónů, jež umí každý rodilý Čech mistrovsky přenést - slova nikdy nemohou najít tak jistou cestu k srdcím lidí, kteří bez dechu naslouchají a na tvářích jindy ztvrdlých prací ještě nesou stopy uvolnění, i když mnsikant dávno zmizel, nikdo neví kam.



Jer Riesenfant

#### Blesk

Krátké léto přináší žhavé, bouří obtěžkané letní dny. Tehdy temný sln vábí dvojici k oddechu; oslnujícím šlehem blesku vyděšeně vyskakují a prchají v bezpečí.

#### Lesní strašidlo

Je to neobvykle zakrnělý kořen, rozvětvený zpola shnilý kmen či skutečně opravdové strašidlo, co na okraji cesty výhružně rozpřahuje své spáry? Kdo by mohl rozsoudit? Strachem křičíc, pokouší se mladá matka vyvést své čtyři malé z tmavého se lesa, v němž není bezpečno.

#### Hadi

Nikdo je nemá rád, ba ani ty nejneškodnější, a přesto náležejí k celku a v hustých křoviscích močálu a vřesovišt provádějí své temné skutky. Občasné osudné uštknutí zmije nemůže samo o sobě vysvětlit všeobecně rozšířený strach z hadů, který je hrozivý, záhadný a nejspíše nikdy nezmizí.

#### Dům netopýřů

Zpustlý, zdaleka obcházen vyděšenými obyvateli lesa, ve zříceninách, stojí na pokraji močálu a zdá se, že jen čeká, až jím bude zcela pohlcen. Byl dějištěm těžkého zločinu, jehož oběť v čase nočních v oněch místech straší. Ale roj netopýřů, který se v jeho prostorách již dávno usadil, taková místa miluje a cítí se bezstarostně tam, kde se člověk zděšen odvrací.

#### Cikáni

Cikáni - potulný lid! Vábíci i odpuzující zároveň! V obavách střežne každý svůj majetek, jak se jen objeví ten dobře známý vůz. Bezdomoví těchto vyhnanců vzbuzuje bol, závist jejich bezstarostná lehkomyšlnost, úžas záhada jejich bytí - jsou králi či žebračky? Nebo obojím?

#### Zdechlý kůň

Žádná lidská ruka nezasahuje rušivě do běhu vznikání a mizení. Příroda má své vlastní hrobaře. V krátké době nezůstane po doslouživším valachu ani sebemenší stopa.

Naplnil smysl svého bytí a zrovu se hrouží ve věčný koloběh.

#### Lov na jelena

Nesporně je jelen nejdokonalejším lesním tvorem, osamělým a uzavřeným králem své říše - roven prastarým stromům obrům nese hrdě paroží, ale ani on nenjde své sudbě. Klesá pod dobře mířenou kulí lovce, jenž z bezpečného posedu skolil reka.

#### Obří ryby

Báje rybí příšery matoucí rybáře a trahající jim síť skrývá Vltava. Znenadání se vynoříjí a obrožují koupající se lid. Jejich široce rozevřená žravá tlama budí děs, a líčení jejich zjevu se od sebe značně liší. Hned jsou to obrovití pstruzi, hned zase stokiloví okoumi se zvláštní ozdobou hlavy, kteří se nechávají uzřít, ale všem léčkám s výsměchem unikají.

#### Skřet Stilzel

Nejobávanějším z démonů Šumavy je zlomyslný pasák koní Stilzel, jenž s lidmi i zvěří provádí svá taškářství. Ani vyhladovělý vlk se neodváží vrhnout se na viselce svádějícího k výpadu. V záchvatu zuřivosti skřet se oběsil, ale kdož ví? Možná se mrtvým pouze staví a je pln nekálých úmyslů!

#### Smrt na střeše

Těžce tíží smrt střechu malé chýše, chechtá se a těší na stoletého, jenž jí padne v plen; na žádného nezapomene, a když čas nadejde, zajde si pro něj i do té světu nejvzdálenější chatrče. V míru a pokoji umírá stařec, dlouhým, těžkým životem omrzen, a ženy, jež se při navštívení hrozivého hosta s hlasitým nářkem rozprchly, se s hořícími svíčkami v rukou vracejí a jednotvárnou modlitbou vyprovázejí usnuvšího.

#### Uzavřená cesta

Široká, leč zarostlá travou, závorou uzavřená jízdnímu provozu, pro který se přeci zdá být zřízena, vábí cesta poutníka. Kam by mohla vést? Nic ho nemůže v této pralesné spleti více překvapit, a když náhle cesta mizí či splývá s nepatrnou pěšinou, připadá mu to zcela přirozené: tam, kde se hustý les s osaměle se tyčícími pralesními velikány střídá s močály, porostlými borovou klečí, tam, kde široké cesty ústí ve zrádných bažinách, tam, kde se i to nejnepravděpodobnější stává skutečností, kde se vše reálné rozplývá ve vzduchu, oparu a mlze, kde štěstí i tíseň splývají, stává se vše opojením a snem, snem o Šumavě.



Karel Štípl

## Maurice Ravel: Bolero

Bolero je třídobý národní tanec, dosti volného tempa, s charakteristickou ostře rytmickou kastanětovou figurou, jež je dále často ještě bohatě rytmicky členěna. Přímou magická síla tohoto stále se opakujícího a podmanivého rytmu dává boleru zvláštní dusnou a napjatou náladu a současně příděch ospalosti jakou pociťuje člověk v parném létu.

Maurice Ravel, po otci švýcarský Francouz, byl synem baskické země, jejíž strmé svahy Pyrenejí daly světu tolik významných synů. V zasmušilá a nejúrodnější části Španělska jako by krystalizoval samotný duch, nejlepší rysy španělského národa. I Maurice Ravel byl hluboce proniknut povahou národní kultury Španělska a jeho umění a často se vracel ke španělské tematice a k lidové hudebnosti španělského lidu.

*...Okolní kraj jako by dřímával v těžkém dopoledním slunci a nejevil známky života. Žhavý kotouč nehybně upevněný pozastavil veškerý pohyb v malé vesničce, jež svou prosluněnou parnou nehybností ztělesňovala strnulý výjev z jakési dobové zažloutlé fotografie družstevní pokrokové vesnice. Těch několik roztroušených starých domů, které vesničku vytvářely, unaveně odpočívalo podél osamocené záplatované silnice, jež vesničku protínala vedví. Někde v prostředku tohoto shluku starých oprýskaných domů se vozovka rozšiřovala a z jedné strany přiléhala až k velké budově, na níž byla připevněna skleněná tabule s velkým nápisem KONZUMNÍ ZBOŽÍ. K druhé straně záplatované silnice se odněkud připojovala ještě více rozbitější vozovka, jež svým vzhledem povyšovala záplatovanou silnici na hlavní třídu.*

Rozvíjení základního tématu je ve skladbě svěřeno výhradně dřevěným dechovým nástrojům a žesťům. Smyčce jsou zapojeny do skupiny bicích nástrojů, doplněných harfou. Úloha této početné skupiny je převážně rytmická a harmonicko-výplňková.

Sledujte průběh zvukové gradace v instrumentálních proměnách: hebký tón flétny v uvedení tématu vystřídá plnější zvuk klarinetu (1. variace). Ke stísněnému tónu vysokého fagotu (2) přidávají se monotónní příznávky sekundových souzvuků v harfě, zvukově velmi dráždivé.

*Takto vzniklá křížovatka vytvářela společně s obchodem a se skrčeným šedobílým kostelíkem se zvonící centrum malé ospalé vesničky. U vjezdu sousedního stavení stál zchátralý kombajn doplňující družstevní kolorit odpočívající vesnice. Všude okolo bylo ticho, ve kterém byl slyšet dokonce i bzukot hejna much obletujících zablácený válcový mechanismus podavače kombajnu. Na rozpálené*

*asfaltové silnici se zrcadlily kaluže horkého vzduchu. Před nevelkými dveřmi šedobílého kostelíku se ospale protáhla zrzavá kočka a pomalým krokem zmizela za jedním z dřevěných plotů přilehlého domu. Pod velkou skleněnou tabulí s nápisem KONZUMNÍ ZBOŽÍ stála stará lavička a na opršelych dřevěných prknech, které kdysi měly patrně zelenou barvu, seděl starý muž v ošuntělých šatech a upřeně sledoval nevelké dveře šedobílého kostelíku. Lehká neviditelná pavučina utkaná v jednom z rohů dveřního rámu byla jenom němým důkazem, že od dob poslední návštěvy kostela uplynulo hodně vody.*

Pak nastoupí pronikavý Es klarinet (3). Jeho trivialitu promění milostný hoboj (4) v ušlechtilost a snivost pastýřské píšťaly. Zajímavou kombinaci flétny a dusítkem tlumené trubky přináší další variace (5). Vystřídají ji variace saxofonové: prvou (6) hraje smyslný tenorový saxofon, druhou (7) ječivý a drzý saxofon sopránový a sopránový.

*Starý muž pohroužený do svých myšlenek zíral skrze dveře kostela, možná skrze celý kostelík, někam na své vlastní pomyslné promítací plátno, na němž se asi mihaly úplně jiné obrazy z úplně jiného světa, než který jej obestíral. Ručičky věžních hodin nastavené v podivném úhlu, ve kterém malá ručička trčela mezi desítkou a jedenáctkou a velká ručička se již zlehka dotýkala římské jedničky, pouze umocňovaly onen dojem, že ve vesnici se zastavil čas.*

*Najednou se pavučina v horním rohu kostelních dveří divoce rozkmitala. To se zbloudilá muška z bzučícího hejna v blízkosti kombajnu snažila vymáknout z pavučiny, kterou předtím přehlédla. Jenže svými rychlejšími a rychlejšími pohyby se jenom více a více zamotávala do lehkých pavoučích nití. Z temné spáry rozpuštěného dveřního rámu se okamžitě vynořil černý pavouk a bleskovým pohybem se přiblížil až k mušce.*

Druhou část Ravelova Bolera uzavírají dvě kuriózní variace s nástrojovými kombinacemi. Prvou (8) tvoří spojení flétny, pikoly, lesního rohu a celesty, druhou (9), připomínající zvuk orchestrionu, spojení hoboje, milostného hoboje, anglického rohu, dvou klarinetů za nástrojově velmi zesíleného doprovodu. Gradaci neoslábí potom neomalené nastupující sólový pozoun (10), jehož cynická glissanda ukazují, jak Ravela poznamenalo pařížské velkoměstské prostředí.

*Pavouk se i po značně potřhané pavučině dokázal pohybovat s neomylnou jistotou. Po krátké chvilce pavouk od zmlátající se mouchy uskočil. Jeho zdánlivě pomalé pohyby kontrastovaly s tím, jak rychle dokázal měnit pozici*



*okolo mouchy, která občas rozvinla celou pavučinu svými trhavými pohyby.*

Celý závěr Bolera je stupňován pozvolným přidáváním nástrojových barev k základní skupině fléten, pikoly, hobojů, anglického rohu a klarinetu. V melancholické jedenácté variaci se tato skupina kombinuje s tenorovým saxofonem, dvanáctou zvýrazňují první housle, v třinácté se opět s tenorovým saxofonem přidávají i druhé housle, ve čtrnácté odpadají v melodii klarinety, ale zato se přidává první trubka.

*Pavouci usmrcují svou kořist výměškem jedové žlázy, který obzvláště na hmyz působí velmi rychle. Jenže náš pavouk se nemohl k mouše přiblížit z té správné strany. Jeho strategický pohyb okolo mouchy stále pokračoval.*

Doprovod mezitím značně ztuhl, dynamicky i harmonicky: rytmické kroky hrají nejen hluboké nástroje dřevěné a žesťové, ale i violoncella a violy. Patnáctou variací nastupuje poslední nápor zvukové síly. Přidávají se k němu melodicky i violy a violoncella, ale hlavním nositelem výrazu je průbojný hlas sopránového saxofonu a prvního pozounu. Rytmickou figuru bicích nástrojů podávají nyní i čtyři lesní rohy. V šestnácté variaci ostře nastupují se saxofony čtyři trubky, v sedmácté ji ještě podepře pozoun.

*V síti se objevovaly větší a větší trhliny. Po chvilkové odmice však znovu zaútočil. Pavouk hbitě využil krátkého okamžiku, kdy unavená moucha na moment přestala kmítat křídly, aby nabrala sílu. Za pár vteřin poničená síť i s kořistí pavouka znehybněla.*

Osmnáctá variace vyvrcholí celou skladbu přímo bláznivou zvukovou silou, kterou v nejvyšším vypětí přerve nečekané chromatické zavytí celého orchestru. Je velmi zajímavé, jak si Ravel pro stupňování účinku pomohl v závěrečné osmnácté variaci krátkou modulací z C-dur do E-dur, jež harmonii bohatě rozzáří.

*Starý muž stále seděl na staré lavičce pod skleněnou tabulí. Patrně si ničeho nevšiml a jenom neznatelný pohyb jeho rysů naznačil, že se v hlavě konečně mihla vzpomínka, kterou si po celou tu dobu snažil ve své mysli vybavit.*

*Velká ručička věžních hodin se nepatrně pohnula o malý dílek a splynula s římskou jedničkou v jedinou přítku...*

- bK -

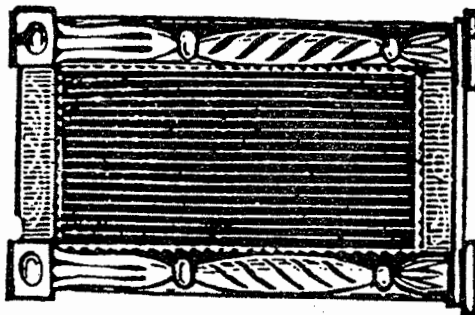
v článku byl použit text z knihy "Poslouchejte s námi" od autorů V. Šedy a L. Šípa

## Untitled - 17.11.94 Filla Gil Horník Juda

*Velmi, velmi milá výstava. Některé fotografie jsou krásné, jiné dokumentární a některé obojí. Jana Vildová je zajímavá fotogenická žena. Honza Hromádka a Matouš Šimek vlezou všude, tušení hmoty, krabice v Ústí... a další. Uvidíte jedině na místě.*

Biograf PORG 7.11.  
až 21.11.1994.

Pro Porgazeen  
Sirupa Písková



**PORGAZEEN - azin Porg**

## Dědeček přišel

Ondřej Příbyl

### I.

(Cítara. Anička a Josefek leží v posteli. Pouze mluví.)

A: Tak prosím, už budeme vstávat, ano?

J: Vždyť tak tak...

A: Ale Josefku?!

J: Ano, Aničko?

A: Ranní ptáče...

J: Tak to by snad stačilo, slečno Aničko...

(Opona)

### II.

(Cítara. Snídají.)

J: Víš, Aničko, občas mám takovou divnou chuť, ale nemyslím, že by to mělo být nějak zvrhlé...

A: Ach... (Kucká.)

J: (Něžně tluče Aničku do zad a z očí mu nesvítí nic zvrhlého.)

A: Už je to v pořádku.

J: Víš, stejně si nejsem tak docela jistý...

A: (Hladí kanára.)

(Opona.)

### III.

(Cítara. Josefek na WC. Samomluva. Hovoří velmi rychle, pausy krátké.)

J: Možná, že by to tak marné přece jenom nebylo...

(Pausa.) Ale ne, ne, ne, jenom nic zvrhlého... (Pausa.)

Projednou se snad nic tak hrozného nestane... (Pausa.)

Ne... (Sám k sobě, do zrcadla. Myje si ruce a zápěstí.)

Už z etického hlediska... Nakonec, jsme přece kulturní lidé...

### IV.

(Varhany. Vychází z ranní koupelny. Nervózní.)

J: Aničko...

A: Ano, Josefku?! Tak přece?!?

J: Ano, já prostě musím. (Zvrhle.)

A: (S řevem utíká za plentu, Josefek s funěním za ní.)

### V.

(Bubny. Stínové divadlo. Plenta.)

J: (Brutálně tahá Aničku střídavě za oba culíky.

Funění.)

A: (Vzlyká.)

(Tma - pět vteřin. Cítara.)

J: (Udýchaný, zpoza plenty vychází, jde do koupelny, myje si ruce.)

A: (Uzardělá, rovnajíc si culíky.) Dědeček přišel! (Jde otevřít a uvítat kneta.)

(Opona.)

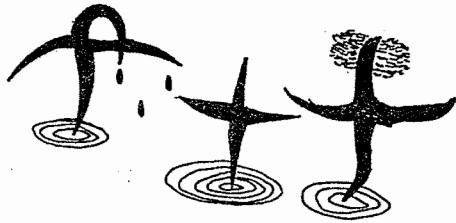
Drahý Waltere,

Píši Ti v důvěře v Tvou mlčenlivost, jež je mi známá ze kdovjád, jež jsou velmi tajné, avšak ty o nich jistě víš, neboť já jsem se o Tobě dozvěděl právě od jejich vůdce Draava, jenž je mým přítelem a pokrevním bratrem a jenž mi pověřil o možnosti napsat Ti a vyložit v tomto dopise, jenž je psán mou vlastní kreví, to, co se mi stalo o letošních prázdninách, ba co víc, mé představy a sny, jež jsem za jeden jediný večer, jenž měl být nejšťastnějším časem mého života, rozplynul v nicotno a můj duch nerydřel ten příval hrůzy, jenž nadosmrti vryl ostrými drápy děsu hluboké ráhy do mého mozku, a tak zhasl já tu života, jež nyní leží v hluboké temnotě, kde esny ubíhají jako okamžiky a kde není místo pro plameny, jež hřejí lidské srdce a dávají mu sílu žít, kde je prostor pouze pro mravnivý a temný vítr, jenž prochází se prázdnotou, mučí naše kubožená ega a nedává nám naději, jež by nám mohla být vysvobozením a těchto neutěšených a šeravých končin, jež bez konce i bez počátku jako strašlivé úderky dopadajícího kladiva otřásají základy našeho bytí a směřují tak fikci i skutečnost v jeden velká věr chaosu, jenž stahuje nás do sebe, kamecháraví v našich myslích smatek a schizofrenické představy a víze, jež se stávají nesnesitelnými i poutavými zároven, jež konzervují naši osobnost, vrůstce v pitoreskních tóninách a rytmech a jejichž podoby navždy svazují naši představivost, kterážto jediná je schopna vysvobodit osobnost z věkol panujícího šera, jež ubíjí ducha a n... ná šanci existovat komukoli, kdo bude slabom a podvolí se. Proto tu sedím, píše Ti tento list, a říkám si, zda to má vůbec cenu snažit se dosáhnout světa smotelníků pouhými slovy, jež kaplarují mé vědomí. Snad mi prominěš mou troufalost a alespoň trochu se zamyslíš nad mým osudem, jenž Tvému mohl by se podobat.

Vale!







Motto:

*Nebe je jako bílý závoj země  
aby snad z hvězdy jiné  
nebyla vidět krásná tvář té provdané*

## ZIMA

Ve skleněném lese  
s bílým lemováním  
stříbrnou hvězdu nese  
s velmi horkým přáním

Stříbrná hvězda v rukou mu jhne  
on se stále bojí zda se mu nerozplyne

## BEZ NÁZVU

Duše má trpí snem  
tělo dělá si co chce  
Červotoč v srdci mém  
s úsměvem hryže mě  
Udělám si v pokojíčku chodbičku  
a v noci se z ní vytratím

Dejte mi na krk rolničku  
ať se vám v té tmě neztratím

Ptáš se mě jestli ti věřím  
a jak ti mám odpovědět  
když sama nevím?  
Jak ti mám věřit když nemám čemu?

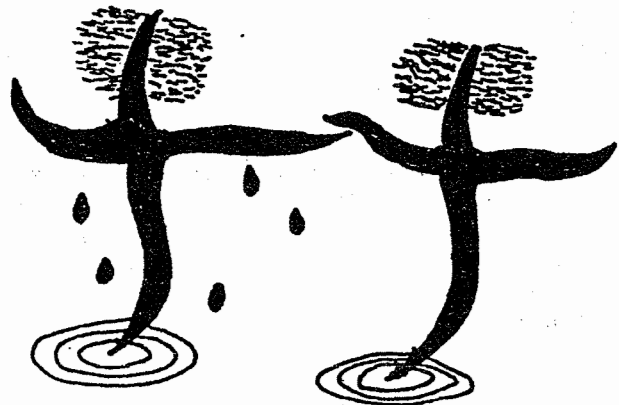
Jak ti mám věřit  
když nevěřím ani srdci svému?

## HODINY

Dvanáctero hodin na zdi visí  
každé jiný čas ukazují  
a ty dvanácté, ty se zastavily

Za každou hodinou, která uplyne  
jeden se zrodí jeden zahyne

A ty dvanácté jenom umíráček odbíjejí  
a nakonec dvanácté vítězí



(M) prima 94

## Dvojí vidění

Štíhlá dívka vysokého vzrůstu vznešeně kráčí po chodníku, do oční optiky zahýbá. Sedá si na křeslo, písmenka čte a obrázky ukazuje. A oční lékař hlavou kývá a říká: To je zlé. Prášky a kapátka do očí předepisuje a štíhlá dívka vysokého vzrůstu vznešeně kráčí po chodníku.

Druhý den na křesle sedí, písmenka čte a obrázky ukazuje. A oční lékař hlavou kývá a říká: Stále se to zhoršuje. Prášky a kapátka do očí předepisuje.

Třetí den štíhlá dívka vysokého vzrůstu vznešeně kráčí po chodníku, do oční optiky zahýbá. Sedá si na křeslo, písmenka čte a obrázky ukazuje. A oční lékař hlavou kývá a říká: Už nemáme na vybranou. Poté brýle předepíše a štíhlá dívka vysokého vzrůstu vznešeně kráčí po chodníku s brýlemi na nose. Ale jak mohou brýle pomoci zaslepenému?

Čtvrtý den, právě po dešti, obloha paprsky slunce prořezaná, a ona dívka, bosá a šilená, do oční optiky se vrhá a na křeslo sedá, a na křesle umírá.

Poučení: *I slepý může lépe vidět než ty a ani brýle, ani léky ti nepomohou. Pomoc nečekají oči, ale srdce.*

(b) Prima 1994

(b) Prima 1994

V této rubrice bychom rádi otiskovali původní úvahy na jakékoli téma, k němuž máte chuť se vyjádřit. Chápejte, že se obtížně uvažuje bez podmětu, a tak první příspěvek naší rubriky, poněkud ostře formulovanou a "agresivní" úvahou spisovatele Ludvíka Vaculíka, považujeme za možný počátek přemýšlení nad tématem násilí v naší společnosti (nebo nad něčím úplně jiným?). Pokud si myslíte, že máte co říci k tomuto tématu, předejte nám své názory v písemné podobě.

Vaši oddaní redaktoři: Magda Podaná, Petr Kolínský

## Zločiny bez trestu

LUDVÍK VACULÍK

Před válkou jsme si my, pasáci koz, hrávali na indiány, na kovboje a na československé vojáky. Z filmu Jízdní hlídka jsme znali, jak se má chovat trefený voják: pouštěli jsme pušku, chytali se za břich a kroutili se. Někteří z nás, kteří někdy doma zabíjeli prase, ještě třepali nohama. Válčili jsme jablky, hrudami hlíny, kamením - ale to už s vědomím jakési odpovědnosti a případného trestu. Brali jsme zajatce, které jsme přivazovali ke stromu, ale nepárali jsme je jak balkánští vlastenci, jenom jsme se jim posmívali, mazali jim huby, zkrátka nesmělo se jim nic stát. Kdysi kdosi snad zajatcovi poscal nohy, ale to se stalo na vzdálenějším, horším konci Brumova. Nenapadlo nás zajatce mučit, neměli jsme na to vzory, nebyla televize, zvláště Nova, a nebyly ani tak zvrhlé filmy.

Zatímco nám, předválečným pasákům koz, byl z domu vstřípen rozdíl mezi dobrem a zlem, hrou a životem, dnešní děcka to často nerozlišují "díky" televizi, zvláště Nově. ... A tak "díky" dneska vládnoucímu pojetí demokracie a svobody všeho rostou děti k nepřesnému rozlišování zvrhlé skutečnosti a zrudné fantazie, zvláště když se ztrácí rozdíl mezi skutečností normální a zvrhlou.

Filmová a televizní tvorba se z peněžních důvodů - jako třeba a nejvíce Nova - řídí zlem, šíří je a propaguje. Můžu si myslet, že takoví autoři, režiséři i herci, ta zdemoralizovaná jejich část, pocházejí z rozvrácených rodin: jejich tátové byli zločinci, matky kurvy a kamarádi mafiáni; odkud by jinak znali všechny ty způsoby a projevy?

Bylo to tak a bude, že se děcko a mladý člověk snaží prožít dobrodružství, o nichž čte nebo je vidí ve filmu. Zločin vzrušuje a přitahuje, a to zvláště lidi s vratkými zásadami nebo charaktery. Pro takové vysílá zvláště Nova, kde snad nikomu, od ředitele dolů, nevaří surovosti, rlí, střelba, oheň, rozbíjení. Bude zasloužené, když jim vyrostou takové děti: ale jak k tomu přijdeme my ostatní? Jim ještě nenapadlo, že rozmnožují na světě zlo? K tomu, které se skutečně děje, přidávají to, které natočili a chtějí dobře prodat.

Dobře prodat: jako výrobci cigaret a obchodníci s drogami využívají slabosti slabších lidí, jejich nedostatku vkusu a citu. Honoráře a platy těchto zvrhlých tvůrců pocházejí z obětí jejich bezcitného natáčení a vysílání. Oni vám řeknou, že slouží průměrným lidem: tím hůř, že posluhují vkusu a citu lidí, kteří mají menší nároky. Umělecká tvorba - a oni tvrdí, že jde také o tvorbu - se vždy snažila úroveň lidí zvyšovat, a ne utvrzovat v nízkosti. Jde tedy nikoli o tvorbu, ale o obchod, který se tváří jako umění a odvolává se na svobodu tvorby. Je to výroba a obchod zamořující psychické ovzduší, jako zdivočelá chemie zamořuje vzduch a vodu.

... Nevím, k čemu je možno věčně dojít. Já bych si přál, aby odtud (z konference *Kriminalita a literatura, kterou pořádala Obec spisovatelů 13.10.1994 v Praze* pozn. red.) vyšel neumlčitelný podnět k takové zákonné úpravě, jež by propagaci a šíření zločinu, výchovu k surovosti a zamořování duševní atmosféry zakázala a trestala.

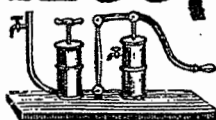
Přetištěno z Literárních novin 42, 20. října 1994, roč.V



INTER-LIVRES

**POISON**

# PORGazeen



*1. číslo vychází ke dni 20. listopadu 1994*

**Redakční rada:** *Daniela Vernerová, Kryštof Kozák,  
Jan Daněk, Petr Kolínský,  
Magda Podaná, Jakub Krč, Boris Kubiček,  
Ondřej Štefl*

**Výtvarná redakce:** *Petra Svobodová, Boris Kubiček*

**Technický redaktor:** *Martin Šíp*

**Séfredaktoři:** *Martin Šíp, Petra Svobodová*

*Laskaví čtenáři,  
omlouváme se upřímně za všechny chyby a nedostatky,  
kterých jste si jistě povšimli. Příspěvky a připomínky  
neopomínejte odevzdávat redaktorům či do schránky  
Porgazeenu. Těšíme se na ně,*

*Vaše redakce .*

© Redakce Porgazeenu

*THE LITTLE*  
**SCHOOL GIRL'S**  
*THEATER*

Program Klubu přátel dobrého  
filmu

Listopad 1994

2. 11. **Round Midnight** (Kolem půlnoci) USA-Fr. Skvělý jazzmanský film v hlavní roli s tenorsaxofonistou Dexterem Gordonem

16.11. **Mustangové** (The Misfits) USA 1960 rež. J. Huston, sc. A. Miller, hrají M. Monroe, C. Gable, M. Clift. Nostalgický a přitom působivý obraz nešťasných zatracenců Ameriky 50. let.

30.11. **Manhattan** USA 1979 - Woody Allen, netreba komentára.

**PORG  
-NIZB**

